

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

75. ÅRGANG

---

16. NOVEMBER 1963

A V I N N H O L D E T :
DET ANDRE SYERIGE (LEDER) - GUD UØNSKET I DDR -
FILM - KONSILNYTT - BLIKK PÅ TIDEN - «MER VISJON
I OPPVASKEN» - LITTERATUR - NYTT FRA UTLANDET

NR
22

NESTE NUMMER UTKOMMER 30. NOVEMBER 1963

AV KIRKENS LIV

Uken 17.—23 november
24. SØNDAG EFTER PINSE.
Epistel: 1. Tess. 1, 2—10.
Evangelium: Matth. 13, 31—35.

Tekstene på denne søndag finner en under 6. søndag etter Epifani. Paulus skriver rosende til en menighet som gir ham — apostelen og misjonæren — megen trøst og glede. Men rosen har en undertone. Det er deres *ansvar*, som gode eksempler og inspirasjon for hverandre og likestilte, han legger dem — og oss — på hjertet. Slik minner han oss kristne om at mer avgjørende enn hva de beste bøker (og blad!) og prekener kan fortelle om troen er ofte det som enhver kan lese i våre — de kristnes — liv. «På *fruktene* skal treet kjennes», og denne epistel stiller et nærgående spørsmål: Hva med *våre* liv, som enkeltmennesker og som menighet, er de mon *bitre* frukter?

Evangeliet belyser også med Jesu lignelser kristenlivets grokraft når det er ekte: Sennepskornet og surdeigen.

MANDAG: Vigselsfesten for Peters og Paulus' basilikaer (Peterskirken og S. Paolo fuori le mura).

TIRSDAG: Elisabeth av Ungarn († 1231) tilhørte kongeslekten, og ble avholdt og æret for sin selvutsløttende nestekjærlighet.

ONSDAG: Felix av Valois, grunnleggeren av Trinitarenes orden, som viet sitt brødrsamfunn til å løskjøpe fanger fra sarasenerne (ved at de ga seg selv i bytte), synes å være en ren fantasiskikkelse. Ordenen og dens insats er imidlertid virkelig nok.

TORS DAG: Marias ofring i Templet.

FREDAG: Caecilia, jomfru og martyr. I tilknytning til Callistuskatakomben og kirken viet til hennes navn i Trastevere i Rom, har den kristne tradisjon i henne æret en av de romerske martyrer fra kristenforfølgelsesens tid.

LØRDAG: Clemens I. pave og martyr. Apostelen Peters tredje efterfølger som biskop av Rom. Forvist og drept under keiser Trajan.

Uken 24.—30. november
25. OG SISTE SØNDAG EFTER PINSE.
Epistel: Koloss. 1, 9—14.
Evangelium: Matth. 24, 15—35.

Til sine brødre og trosfeller i Kolossæ skriver Paulus udødelige ord om hva frelsen i Gud egentlig innebærer. Han vil de skal «vokse i erkjennelsen av Gud» — det viktigste i livet! — idet de er takknemlige for hva Han har gjort for dem, ved av sin godhet å finne dem «verdige til å få del i hans arvelodd i lyset». Å være kristen er å være «fridd ut av mørkets makt» og ført til Hans elskede Sønnens rike.

Evangeliet, som på denne siste søndag etter pinse altså avslutter kirkeårets syklus, er Jesu profeti om Jerusalems undergang, og bak og gjennom den, om tidens slutt. Det er en av evangeliets aller alvorligste og rystende tekster, og i den kristne forkynnelse har den fra begynnelsen av vendt de troendes blikk mot det kommende — jordens rikes undergang og Guds rikes frembrudd. Med klare ord varslers Kristus den omveltning i verdensordenen som engang vil skje, da menneskeheten skal møte ham — Dommeren og Frelseren — igjen, for sammen med Ham å veie ondt og godt, i klar viten om hvem og hva Han er: «For likesom lynet går ut fra øst og skinner mot vest, slik skal Menneskesønnens komme være — med stor kraft og herlighet». Før gudstjenestens ring gjenoppas med 1. søndag i advent, minnes vi om at en mektig hånd engang skal bryte ringen i stykker, og sette evigheten i tidens sted: «Himmel og jord skal forgå, men mine ord skal ikke forgå».

MANDAG: Katarina av Alexandria, jomfru og martyr. Drept, for å ha bekjent den kristne tro, under keiser Maximinus.

TIRSDAG: Silvester, abbed, grunnlegger av en munkeorden († 1267).

ONSDAG, TORS DAG og FREDAG i denne uke feires søndagens messe.

LØRDAG: Andreas, apostel. Ifølge tradisjonen forkynte Andreas evangeliet i provinsene Trachia og Scythia, ble fengslet av pro-konsulen Egeus, og etter fangenskap og mishandling ble han korsfestet. Legenden forteller at han levde to dager på korset, og fastholdt i lidelsene sannheten i det han hadde lært og gledet ved å dele Frelserens egen død.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00	11.00
<i>St. Hallwards kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 15, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
<i>Grefsen kapell</i> , Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	10.30
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfjins kirke</i> , Torvgaten 113, tlf. 23 75 1	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: <i>Maria Kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Sviithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: <i>St. Hallwards kapell</i> , tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	—	10.45
<i>St. Olavs kapell</i>	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 221	8.30 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell</i> , Ila, tlf. 21 670	6.30	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , tlf. 7558 <i>Mariabeimen</i> , Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Elisabeth Inst.</i> <i>St. Mikael's kirke</i> , Strandgt., tlf. 1392	8.00	10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.
Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70
Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

DET ANDRE SVERIGE

Negerdikteren *James Weldon Johnson* skrev engang et prektig dikt, der han skildrer de hvite, amerikanske krigsveteranenes sjokk da de på dommens dag slår ring om den ukjente soldats grav i Washington. De får nemlig oppleve, at nasjonalhelten som har levd i deres fantasi og heltedyrkelse, og som nå stiger frem til sin oppstandelse, er — en neger.

I visse svenske kretser synes en visst i disse dager behersket av en like brydd stemning. Også der er en avdød trådt frem av graven, og har korrigeret tolkningen av seg selv og sitt eftermæle — til en viss overraskelse for mange, til utvilsom irritasjon og forvirring for noen. FN's forrige generalsekretær *Dag Hammarskjöld*, som i 1961 omkom ved en tragisk og aldri oppklart fly-ulykke i Kongo, etterlot seg en høyst personlig og åpenhertig dagbok. I lynklare glimt legger den en betydelig statsmanns intime sjeleliv nakent for øyet, og er nå offentliggjort under titelen «Vägmärker». Det er en bok som mange hinsides Kjølen visst strever hardt med å få under sin tankes og sine følelsers kontroll.

For det nøytralistiske, humanistiske, selvbevisste og sterkt sekulariserte velferds-Sverige såvel som for verden, sto *Dag Hammarskjöld* forklarlig nok som noe nær inkarnasjonen av det svenske folkets dyder og idealer: Hans upartiske rettskaffenhet, hans effektive, kjølige intelligens, hans smidige forhandler-egenskaper, hans kunnskaper og kultur, hans nøkterne saklighet — vårt nabofolk gjenkjente seg i dette som i speilet hjemme. Det hendte at den sky personen bak embetet røbet litt av sin hemmelighet: Et sensibelt, poetisk sinn med religiøse drag — men var det mer enn en høyt dannet vest-europeers tradisjonelle respekt for «kristendommens grunnverdier», som det heter i parti-programmene til høyre?

Det var mer.

«Vägmärker» er en bok som viser oss mannen bak masken — *Dag Hammarskjöld* var noe så sjeldent som et verdenspolitisk handlingsmenneske, som daglig og intenst ferdedes i bønnens og den kristne mystikks verden. Som i livets mening så foreningen med den levende Kristus. Som i verdenspolitikken speidet etter Guds vilje og det godes seier. Som i den høye, kjølige FN-skyskraperen på Manhattan betraktet sitt liv som et angstfylt forsøk på en Kristi efterfølgelse.

Der skal mindre til, for at Herr Medel-Svensson svimler og ser brydd den andre veien.

Noen ser slett ikke den andre veien. Den som oppmerksomt følger svensk åndsliv, og i særdeleshet fester seg ved den stadig mer pågående arroganse som den stockholmske avart av asfalt-radikalismen utfolder, vil vite, at av samtlige land på denne siden av jernteppet turde Sverige være det ledende, når det gjelder «kultur-elitens» frontal-angrep på den kristne arv. I det offisielle og det offisiøse opinions-Sverige merker en uviljen og brodden mot kirke og kristendom nær sagt hvor en snur seg. Andre steder synes «avkristningen» en å være forfall, oppløsning av normer. I vårt naboland får en derimot i mange sammenhenger inntrykket av at den følger en plan. Politikere, pressefolk, pedagoger, sosialarbeidere — blant dem som former opinionen og livet i et samfunn. der Staten med geskjeftig moderlighet forpakter og konformerer sine borgeres liv fra unnfangelen til årsdagen for kremasjonen, møter en påfallende ofte noe mutt fiendtlig overfor nettopp troens holdning og verdier. De mette velstands-demokratiers lett nevrotiske tomhetsfølelse og angst truer idag hele Vest-Europa. Men Sverige har, ikke minst ved at det slapp krigen, i sannhet vært dens forsøkslaboratorium.

Stockholms-avisen «Dagens Nyheter» er et karakteristisk og maktglad uttrykk for det som vi her antyder, og som så ofte skygger for «det andre Sverige», det som en ikke kan kjenne uten å få det kjær. I det norske bildebladet «Aktuell» har «Dagens Nyheter»s sjefredaktør, den meget kristenfiendtlige forfatteren *Olof Lagerkrantz* offentliggjort sine kommentarer til *Dag Hammarskjöld*s etterlatte verk. Det er — dersom en vet å plasere de to svenskene i landskapet — meget fengslende lesning. Lagerkrantz må ha lest denne dagboken med adskillig forferdelse. Dette er Hammarskjöld's stemme: «Gud dør ikke den dagen vi ikke lenger tror på en personlig guddom, men vi dør den dagen da livet for oss ikke lenger blir gjennomlyst av den underets glans som atter og atter skjenkes fra kilder bortenfor all fornuft». Og dette er Lagerkrantz' stemme: «Forestillingen om at det skulle finnes en Guds sannhet, at Gud ser verden ikke slik som den synes å være, men slik som den innerst inne er, er en urimelighet».

(Forts. neste side)

Kristenmennesket Hammarskjöld — en risiko?

GUD – EN UØNSK

«TØVÆRET» ER INTET TØVÆR NÅR

Walther Ulbricht, de øst-tyske kommunistenes 73-årige leder, er en av verdens-kommunismens politiske veteraner, hvis karriere er et skoleeksempel på at den holdningsløse ofte også er den mest hensynsløse: Ulbricht har overlevet — Moskva-prosesser, spansk borgerkrig (hvor han var kommissær), partiskole i Kremml under stalinismen, avstalinisering — ved uten å blunke å skifte signaler etter behov og rydde sine rivaler av veien. Hans regime savner — som hans person — et hvert skinn av støtte i folket, og representerer i særlig anskuelig form øst-politikens undertrykkelsesteknikk, godt støttet opp med ekspertise fra nazitidens politi- og press-metoder.

Rundt omkring i de russiske satelittstatene har selv de stalinistiske efternølere fått far på seg, de få av dem som ennå ikke er utrensket. Såvel i Ungarn som i Tsjekkoslovakia søkes der «avspenning» i forholdet til Kirken — erkebiskop Berans frigivelse i Praha og de hittil mislykte forsøkene på å «normalisere» kardinal Mindszentys status i Budapest er trekk i bildet. Men under overflaten er der ikke mye som tyder på en virkelig kursendring —

Hans forferdelse er ekte: Ble generalsekretærens og dermed verdens politikk påvirket av at det var en mystiker og en Kristi efterfølger som utformet den? Det synes han vi må anta, og han meddeler oss sin rystelse: Hva har vi ikke risikert?

Men nå sover han nok godt igjen — alt er ved det gamle. De etterlevende verdenspolitikere blander, så vidt noen kan se, fint lite mystikk og enda mindre Kristi efterfølgelse i sin gjerning. Politikken er igjen betryggende plasert som «det muligens kunst», og så gjenopptar vi den lange kjede av «mulighetenes menn» — maktmenneskene. Dag Hammarskjölds stemme, fra landet hinsides døden, var denne høst bare et ekko som snart dør i en stor, stor larm. Han kommer visst dessverre til å hvile i en altfor stor fred.

HRM.

såvel i de to nevnte landene som i Polen og Øst-Tyskland føres kampen mot Kirken og alt dens vesen like innbitt og planmessig som før. Det kan være ubekvem å ha kirkeledere sittende i fengsel og fangeleir — der blir de lett symboler. Altså slipper man dem ut. Men frihet til helt å øve sin egentlige gjerning får de like lite som andre kirkens tjenere. Meningsvangen, diskrimineringen, indoktrineringen av barna, presse-sensuren, det økonomiske presset og den pågående og hatske ateistiske statspropagandaen fortsetter som før.

Walther Ulbrichts Deutsche Demokratische Republik, i Vest-Tyskland konsekvent omtalt som «Øst-sonen» eller bare «Die Zone», har siden sin opprettelse i 1949 vært trolig den mest avslørende av de kommunistiske statsdannelser i Øst-Europa. Av de 18 millioner innbyggerne rømte fire millioner, denne «stemmeavgivning med bena» førte i 1961 til Berlin-murens åpent innrømmede fallitt. Øst-tyskerne er ikke bare slett administrert, men også underlagt en russisk-kopierte propaganda av en så hjelpeløs og primitiv kaliber at den hos de fleste modne mennesker bare har forårsaket en slags sløv og maktesløs forakt for regimet. Men i det lange løp? I mellomtiden vokser jo en ny generasjon opp.

PLANMESSIG

Folk som vil se nærmere på kommunistenes metoder i den øst-tyske kirkekamp har nå fått en utmerket informasjonskilde i en bok skrevet av den kjente presten og skribenten *Erich Klausener*, sønn av den katolske legmannshøvdingen ved samme navn, som Hitler benyttet anledningen til å få drept da han i 1934 utryddet *Ernst Röhm* og andre fiender. Boken er nylig kommet på Morus-Verlag i Berlin, og heter «Sie hassen Gott nach Plan» (De hater Gud planmessig.)

I et Vest-Tyskland der den katolske kirke idag enten diskuteres i forbindelse med *Rolf Hochhuths* pave-drama («St. Olav» nr. 19) eller i tilknytning til den skarpe katolske selvkritikk som blant andre forfatteren *Heinrich Böll* nylig har ført i pennen, minner denne boken om at tvers gjennom sitt eget land har tyskerne idag en godt bevoktet ståltråd-grense, bak hvilken deres egne landsmenn får sitt åndelig liv knektet og ser sine meste elementære menneskerettigheter trakkert under støvelen.

Klausener rusker kraftig opp i vanetenkningen i Adenauers og Erhards nokså mette og tilfredse velferdsstat: Det er ganske riktig at kristne ikke blir direkte martyrisert i DDR, i hvert fall bare unntagelsesvis. Der kan både prekes og leses messe. Men, skriver han, «hardheten i, og følgene av en kommunistisk religionspolitikk måles ikke bare ut fra antallet fengslede biskoper og prester. Den som vil ødelegge all fisken i en innsjø, kan unektelig gi seg til å fange én for én eller med nett. Men han kan også forgifte vannet i innsjøen, og denne siste metoden er utvilsomt effektivere». Kommunistene har omsider oppdaget, skriver han, at det er dumt å lage martyrer. Staten og partiet har muligheter for å tvinge igjennom samfunns- og samlivsformer som langsomt men sikkert umuliggjør Gudslivet i manges hjerter.

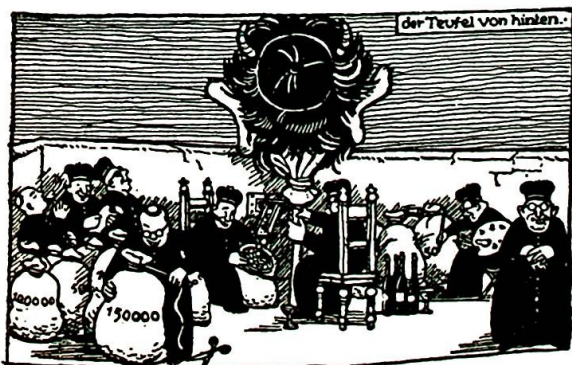
ET PERSON I DDR

ET GJELDER KRISTENDOMMEN

FRA VUGGEN TIL GRAVEN

Giften meddeles i nøye utmålte doser, og innsprøytes allerede fra barnealderen av — senere lar en den virke og slå ut, over tusen trakasserier og skremser og forhånelser av kristendommen, når ungdommen søker en fremtid. De unge får høre at de skal «tenke, arbeide og leve sosialistisk», og at dette er uforenlig med kristentroen. Det fremheves av somme at DDR og andre jern-teppe-land er spart for pop-underholdningens slappeste industriprodukter. Til gjengjeld sprøytes hånen og angrepene mot tro og religiøs overbevisning uavlatelig ut, under alle former, mange av dem hatske og grovt primitive. I det lange løp gjør det nok sin virkning — blant annet har en hos mange av de yngre flyktingene fra DDR konstatert hvor seiglivet en ateistisk løgnpropaganda kan arte seg også hos mennesker som av hele sitt hjerte har vendt kommunismen ryggen.

Direktivene fra de statlige presse-instanser er så pågående og så preget av tysk grundighet, at en lett kan spore deres nedslag rundt om i spaltene. Noen ganger under groteske former, som når et fagblad for gartnere etterplaprer — meget mal à propos — at «alle kirkesamfunnene har igrunnen innrømmet himmelens avmakt, i og med at de setter lynavledere på kirketårnene og anser dem for virksomme!» Klausener påviser og etterprøver i sin bok noen av propagandaens historieforfalskninger når det gjelder kirke og religion, og han advarer sin leser mot bare å le av grovhetene og klossetheten i disse tekstene.

Så grov og primitiv er hetsen: Kirken er fremstilt som et innbringende Djevl-skremsel, i et folk som har vært kristent i over tusen år.

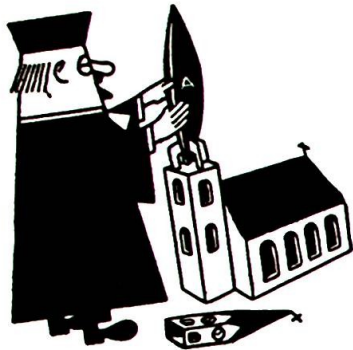
Mange fikk øynene opp for tilstandene i DDR, når det gjelder de kristnes kår, ved å se filmen «Spørsmål 7», som nå vises her i landet. Filmen blottla saklig og dokumentarisk kampen om barna — et uhyggelig spenntak mellom Staten og foreldrene om tenåringenes sjel, med hele deres fremtid som innsats. Prestesønnen Peter hadde bare en utvei av sin opprivende konflikt — flukten over i Vest-Berlin. Dengang var det mulig — idag ville han ha fått en serie mitraljøse-kuler i ryggen. Menneskeverdige forhold?

Banket inn fra barnsben av, gir de en historie- og samfunnsopfatning som er helt fordreid, og som alminnelige unge mennesker ofte ukritisk tar for noe «gitt», noe som ikke «har med politikk å gjøre». Myndighetene vet imidlertid godt at hele den modne generasjon i DDR føler seg fornærmet og besmurt av denne fordømmende påvirkningen. Men de regner med at tiden arbeider for dem. De kjører allerede på skolen og i det obligatoriske ungdomsarbeidet inn kiler mellom barna og deres «reaksjonære» foreldre, og regner med at den nye generasjon om noen årtier vil være helt og forsvarsløst formet i Statens bilde. Det maktesløse raseri og den fortvilte vemmelse som dette kyniske spillet skaper hos mange ansvarlige foreldre og oppdragere, både kristne og andre anti-totalitære, er noe en lett kan forestille seg.

Tvangs-avkristningen i Øst-Europa bør ubetinget bli mer kjent hos oss — i sine metoder og i detalj. Og ikke minst bør Vestens mennesker konfrontere jernteppe-landenes og Vestens ateisme og forstå den dypere affinitet mellom dem. Øst-Europa i sin alminnelighet og DDR i særdeleshet er idag et prøvelfelt for hva som egentlig skjer, ikke bare med troen og det religiøse liv, men med selve menneskeverdet der hvor man søker å ramme i dets livsnerve den enkeltes Gudsforhold. Det ser ikke ut som det humane er noe varig stoppested mellom det religiøse og det bestialske: En hånd løftet mot Gud blir meget snart en hånd løftet mot mennesket. Utryggere er vi aldri enn når vi restløst og uten appell er «overgitt i menneskenes hender, til dem som øver tortur». Den dystre hverdagen i DDR er her en grundig lekse, og folk som tror det bare har noe med «sviktende produksjon» å gjøre, har faktisk gått glipp av selve poenget.

Vi vet ikke hva varebytte vi norske har med DDR, og vi er nå slett ikke sikker på at en bedrer situasjonen for befolkningen der — eller andre steder — gjennom even-

(Forts. neste side)

BISKOP
OTTO
DIBELIUS

har vært en modig motstander av den totalitære stat, både under Hitler og under Ulbricht, som leder for øst-tyske lutherske kristne. Derfor har han også, like til det aller siste, stått midt i ildlinjen for den kommunistiske propaganda, som — stikk i strid med de faktiske forhold — har søkt å fremstille ham som en krigshisser og kaller ham «atombispen».

For oss norske, som har brukt meget lang tid på å forstå at også mange skyldløse tyskere har lidt umenneskelig før, under og etter den siste verdenskrig, er det en nokså svimlende tanke, godt som vi nå har det, at øst-tyskerne har levd under diktaturet — brunt eller rødt — siden 1934! Flaggene og sangene skiftet — metodene var de samme.

«Hadde vi ikke egentlig opplevd alt dette en gang før? Hadde ikke nesten alle som nå satt i ledende stillinger i kirken følt det på sin egen kropp? Utspionert ved dag og ved natt, fengslet — mange endog i årevis i konsentrasjonsleirer, endeløse forhør midt på natten, mishandlet, og dersom det ikke kom til direkte tortur, dog utmattet på legeme og sjel. Barna våre ble behandlet som mennesker av annen rang, fordi de ville være kristne, både i skolen og arbeidstjenesten og hvor som helst. Det var enda mange som ikke hadde glemt hvordan det hadde gått til da: faneappell om morgenen og rapporten lød: Klasse 9 møtt frem — 21 elever og en sabotør. Sabotøren var som regel prestens sønn.

— — —
Det var en hel kjede konflikter som aldri tok ende. Alltid var der nye fengslinger, forbud mot tidsskrifter, mot kirkelige arrangementer, forholdsregler mot skoleelever og studenter — det ble aldri slutt.»

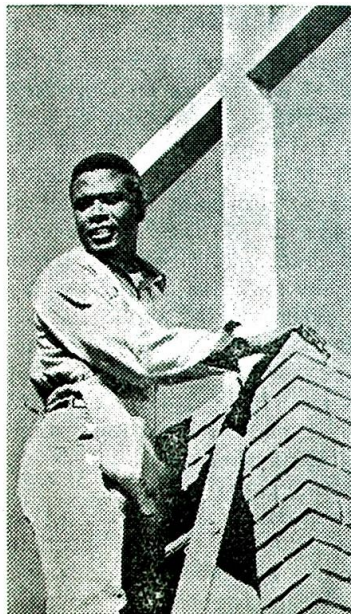
(Otto Dibelius: «I kamp for evangeliet» 1962.)

tuelle boikott-aksjoner. Men noen følelsesmessig og logisk sammenheng burde der jo finnes, i våre reaksjoner på utenverdenen, mellom sør-afrikansk frukt og Walther Ulbrichts eksport-produkter. For vår egen skyld: Den utenrikspolitiske dobbelt-moral er nemlig enten kynisk eller naiv, og ingen av delene er på høyden med våre egne humanistiske tradisjoner.

Hva norske kristne angår, burde de langt mer bevisst enn hittil finne frem til en ekte følt og praktisk uttrykt solidaritet med de øst-tyske kristne i deres kamp, uten hensyn til onde minner fra siste krig, og uten skarpe konfesjonelle grenser. Langt viktigere enn skillet mellom evangeliske og katolske kristne, (de sistnevnte er minoritet), er idag den stålharde frontlinjen mellom mennesker som krever trosfrihet for seg og sine barn, og en Stat hvis erklærte målsetning det er å fjerne Gudstroen fra menneskenes liv og sinn.

«MARKENS LILJER»

Sidney Poitier i ett av filmens høydepunkter: Korset plantes på kapellets tårn. Hans spill hever en rolle med farlige muligheter for sentimentalitet og kjedsommelighet til en god preken om det sant menneskelige. «Markens liljer» er en forfriskende avveksling fra flommen av billig sex og brutal vold på våre kinoer.

Dette er en underfundig og varmhjertet film. Til et fattig, solstekt og støvet lite nonnekloster i Arizona kommer en sort løsarbeider for å få en skvett vann til kjøleren på sin bil. Med hellig list holder den myndige priorinnen (Lilia Skala) ham tilbake, og før han drar videre, har han reist et kapell for en utfattig, husløs menighet. Drakampen mellom den unge baptisten og de innvandrede søstrene, som lever av bønn og poteter og knapt kan gjøre seg forståelig på hans sprog, er skildret med oppfinnsom, uimotståelig sjarmer, og formidler med en lavmælt, klok hjertedannelse som er sjelden i Hollywoods «religiøse» filmer, et enkelt og sant budskap: At der ligger mye ubrukt godhet i de fleste mennesker, og at det beste Gud og mennesker kan gjøre for en, er å kalle på den.

Filmen står og faller med tolkningen av hovedrollen — Sidney Poitiers intelligente og vinnende spill gjør den, tross et par longører, til en opplevelse. Vi møter et ganske «alminnelig» menneske, som «alltid har villet bygge noe» og som helt på tvers av sine egne planer blir ført av Gud, og av Hans høyst håndfaste redskap priorinnen, til å reise et gudshus. Scenen da han tilslutt murer fast korset og stolt skriver sitt navn Homer Smith i den våte sementen, på et sted der bare himmelen ser det, forteller stille og usentimentalt en dypt menneskelig sannhet. Før han og vi når dit, har vi smilt oss gjennom mange gode detaljer. I en flom av annen- og tredjerangs filmer er «Markens liljer» avgjort noe en setter kryss ved.

«DREP IKKE EN SANGFUGL»

har en Cannes-pris og en forhåndsreklame som har skrudd forventningene vel høyt — noen storfilm er det slett ikke. Men som tids- og miljøbilde (Sørstatene i 30-årene) interesserer den. Gregory Peck skildrer en bunnhederlig sakfører som urokkelig

(Forts. neste side)

og samvittighetsfullt fører saken for en ung neger og river ham ut av småbysamfunnets lynsj-justis — filmen er et ikke uaktuelt, om enn poetisk nedstemt innlegg i debatten om de sortes menneskerettigheter i USA. Peck er nok mer en sympatisk mennesketype enn egentlig skuespiller — interessen går nesten uavkortet til det ypperlige spillet som ydes av en gruppe barn: Hele den dramatiske og egentlig tragiske historien oppleves gjennom barnas erindring og halve forståelse, et point som regissøren *Robert Mulligan* har utnyttet til å gi sin film adskillig atmosfære.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 19. november kl. 20:

JOURNALISTEN OG MEDMENNESKET ved pater *H. Rieber-Mohn*.

Pressens yrkes-etikk er et uopphørlig aktuelt emne i hele vår kultursammenheng — her hjemme har den vært aktualisert blant annet i forbindelse med kriminal-reportasjene. Er journalisten verdi-forpliktet under ansvar, i sin daglige henvendelse til leserne?

EN HJERTELIG TAKK

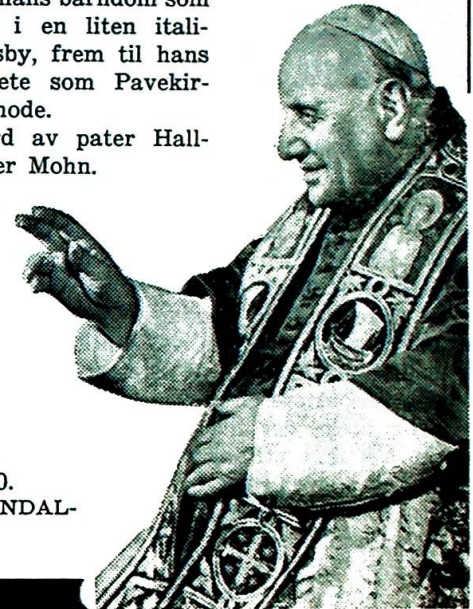
sender «St. Olav» alle dem som husket bladet under kirkekollektene i Oslo Katolske Bispedømme søndag 3. november. Bidragene kommer vel med til et stramt budsjett!

EN MANN VED NAVN JOHANNES

Av Alden Hatch

En veldokumentert og fengslende biografi over den avdøde Pave Johannes XXIII's liv, — fra hans barndom som gjetergutt i en liten italiensk landsby, frem til hans høye embete som Pavekirskens overhode.

Med forord av pater Hallvard Rieber Mohn.

Illustrert.
Kr. 30,—.
Innb. 39,50.
en GYLDENDAL-
bok

Planer i en mørketid

PASTOR D'AUCHAMPS SOMMER-REISER 1964

San Damiano i Assisi hører til severdighetene på pater d'Auchamps reiser. Få er vel de Italia-farere som ikke i Frans' godt bevarte middelalderby har sagt i sitt hjerte: Hit må jeg komme tilbake!

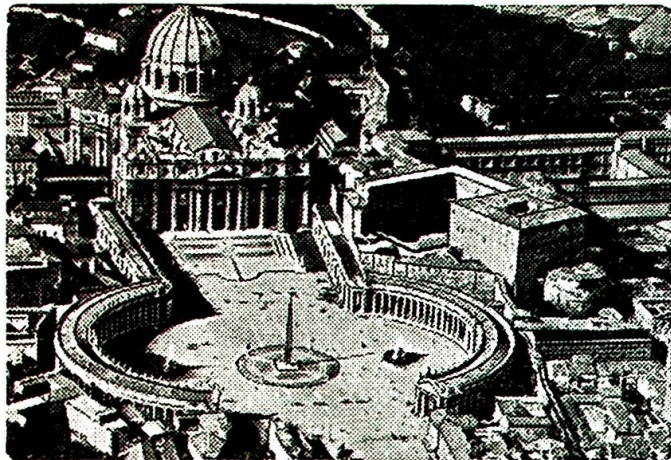
Pastor *Paul d'Auchamp* vet i sannhet hvordan det skal gjøres. Ikke før sitter vi og sukker på bunnen av novembers ertesuppe a vet vær, så kommer — ufeilbarlig som et slagverk — hans fristende oppfordringer til allerede å planlegge neste sommers reiser til Syden. Og finnes der noe mer trøsterikt enn å brette ut karter, parlører og reisebøker under lampelyset, mens mørketiden står fuktig og truende mot vindusruten?

Her er da hans tilbud dennegang:

- 26. Gruppe: 11.—28. mai 1964. Rom—Assisi. 18 dager. D.kr. 950.—.
- 27. Gruppe: 29. juni—21. juli 1964. Ravenna—Rom—Assisi. 23 dager. D.kr. 1200.—.
- 28. Gruppe: 13.—31. juli 1964. Rom—Assisi. 19 dager. D.kr. 1000.—.
- 29. Gruppe: 7.—25. september. Rom—Assisi. 19 dager. D.kr. 1000.—.

Alle reisene utgår fra København, en by vi norske jo vanligvis er så svake for, at det er store ting om vi kommer videre! Pastor d'Auchamp ber oss sette et særlig kryss ved 28. Gruppe — den ledes av den norskstalende pastor dr. *G. Vranken*.

Program og alle opplysninger får en, ved å skrive til: Revisor *E. Schwartz*, Farimagsgade 18, København Ø, Danmark.

PATER ERIK GUNNES:

RAPPORT FRA K

BISKOPENES SUVERENE MYNDIGHET —
— MARIA-TEOLOGIEN OG RE

nesten enstemmig *ja* — det samlet tilslutning av 1800 blant de 2100 tilstedeværende. Derved ble det føyd et nytt ledd til løsningen av en århundregammel diskusjon, og en ny maktfordeling innen kirken vil etterhvert komme til å utfolde seg.

Som kjent har pavedømmet i det 19. og 20. århundre sentralisert det vesentlige av den lovgivende og en god del av den utøvende makt i kirken. Dette har skjedd til dels som reaksjon på en tese som oppsto i slutningen av middelalderen, og som påny, under andre former, stakk hodet frem i det 17. og 18. århundre (gallikanisme, jøsefisme). Ifølge denne tesen var biskopene, forsamlet til kirkemøte, paven overordnet. Det første Vatikankonsil gjorde endelig slutt på dette synet ved på en avgjørende måte å fremheve pavens primat. Pendelen svingte imidlertid dermed for sterkt til den annen side: Biskopene ble i manges øyne ikke mer enn pavelige funksjonærer. Ved den avstemningen som fant sted den 30. oktober, har nå biskopene redegjort for hvordan de mener primatet er å forstå. *Også* biskopene — om enn i forbindelse med paven, Peters etterfølger — innehar den suverene makt i kirken. Primatet må ikke sees løsgjort fra bispekollegiets fullmakter.

Det gjenstår fremdeles en klargjøring av hvorledes harmoniseringen av pavens og biskopenes respektive myndighet bør arte seg i praksis. Det kan imidlertid straks slås fast at de nasjonale hierarkier regner med å få seg tildelt utstrakte fullmakter. Det vedtatte dekrét om liturgien har allerede forutsatt dette. Ennvidere kan det komme på tale hva allerede Paul VI bebudet i sin store tale til kurien i september:

Det kan bli opprettet et permanent råd av biskoper fra forskjellige kanter av verden til å stå ved pavens side som rådgivere i viktige spørsmål.

Som første post på programmet for konsilets arbeid i november står nettopp diskusjonen av et utkast til dekrét «om bispedømmenes forvaltning» der blant annet biskopenes forhold til den romerske sentraladministrasjon, kurien, kommer i søkelyset. Avstemningens utfall forleden lover en livlig debatt om dette spørsmålet.

Den katolske kirke vil om ikke lenge få en ny geistlig stand å kjenne, ihvertfall i en rekke områder på jordkloden. Vatikankonsilet vedtok forleden med stort flertall å åpne muligheten for de biskoper som måtte ønske det, til å instituere det permanente diakonat i sine bispedømmer. Diakonvielsen har hittil i den vesterlandske kirke bare vært en stasjon på veien til prestevielsen, i motsetning til hva som var tilfelle i oldkirken og som fremdeles er praksis i de østerlandske kirker. Diakonene skal kunne utføre en rekke geistlige forretninger, undervise og preke der hvor presten ikke når frem. Kirkemøtet tok ikke stilling til hvorvidt diakonene skal forpliktes til å leve i sølibat. Dette spørsmålet vil først senere bli avgjort. Men de fleste biskoper som har ønsket denne institusjonen, har samtidig hatt i tankene å kunne vie gifte menn til denne oppgaven, menn som eventuelt også kan ha annet arbeid ved siden av.

Den avstemningen som ga dette resultat, hadde ennå bare orienterende karakter, men siden den allerede ga godt over to tredjedels flertall, er det ingen tvil om at bestemmelsen kommer med i det endelige vedtak, som tidligst kan komme om et år.

At resultatet av denne avstemningen vil få store følger for hele organisasjonen av kirkens sjelesorg i kommende tider er åpenbart, og en kan derfor allerede av denne grunn med all rett kalle den 30. oktober en historisk dato. Imidlertid ble det samtidig med denne voteringen foretatt en annen, som til tross for dens noe abstrakte emne kommer til å få en enda langt større betydning for den katolske kirkes utvikling i fremtiden — ikke bare for dens administrasjon, men også for dens indre liv og trivsel. Spørsmålet lød: Mener konsilet at bispekollegiet er å anse som apostelkollegiets etterfølger, slik at det derved innehar den fulle og suverene makt i kirken? Og svaret var

STATSKIRKE INGEN GOD LØSNING

Forholdet mellom stat og kirke står ikke på det annet Vatikankansils dagsorden. Men også på dette punkt innvarsles en nyorientering i det vanlige, offisielle katolske syn. Det fremgår tydelig av flere innlegg på kirkemøtet.

Den tradisjonelle katolske politikk har vært å søke å oppnå såkalte *konkordater* over alt hvor det var mulig. Slike konkordater innrømmer kirken visse rettigheter, og kan undertiden gå temmelig langt i retning av å gjøre kirken til statskirke. Til gjengjeld blir kirken lett på denne

måten avhengig av staten, og står dermed i fare for også å bli bundet til et bestemt politisk regime. Konkordatmakter idag er bl. a. Spania, Portugal, Italia. Slike særøverenskomster med staten hører imidlertid nå til unntagelsene i kirken, og flere av konsilfedrene har uttrykt sin skepsis overfor systemet, idet dagens erfaringer synes å peke i andre retninger. Dette gjelder både i Øst og Vest, skal en tro innleggene på konsilet.

Det var et uttrykk i det foreliggende konsilprosjekt *Om Kirken* som bragte temaet på bane. Uttrykket kunne

KONSILETS ROM

FORHOLDET MELLOM STAT OG KIRKE

KONSILFRIHETEN TIL DEBATT

nemlig forståes som en offisiell kirkelig beklagelse av at kirke og stat nå så ofte var atskilt. Dette uttrykket måtte utgå, erklærte en amerikansk erkebiskop, og på et senere tidspunkt måtte hele saken bli tatt opp i full bredde. Erkebiskopen talte her for alle de 200 amerikanske biskoper, og lignende røster lød fra andre kanter av verden.

Mest oppsikt vakte allikevel en polsk biskop, som på vegne av hele det polske episkopat erklærte:

«Konkordatet svarer mer til den kirkelige tradisjon. Men om det medfører fordeler, byr det også på store ulemper. Det begrenser kirkens frihet og reduserer de troendes eget ansvar. Det tillater staten å blande seg i kirkens forhold. Systemet med fullstendig atskillelse mellom kirke og stat er et mindre onde. Det byr på store fordeler. Kirken har større frihet, og den kommer nærmere folket. Kirken behøver heller ikke på denne måten opptre som statens forsvarer dersom den handler urett, men er fri til å si fra.»

En kan forresten også notere at de polske biskoper dagen i forveien hadde vært i audiens hos pave Paul VI.

KONSILET OG MARIA-FROMHETEN

I en avstemning på det annet Vatikankonsil 29. oktober ble det besluttet ikke å behandle jomfru Maria i et eget dokument, men føye et kapittel om Mariadyrkelsen inn i det allerede foreliggende konsilprosjekt *Om Kirkens vesen*. Det ble fremhevet at læren om Maria ikke bør løsrives fra læren om Kirken. Kirken er frukten av Kristi frelsesverk, og Maria er det mest fullkomne uttrykk for dette. En kan se denne beslutningen som et utslag av kirkemøtets *pastorale* innstilling. Det ønsker å kanalisere Mariafromheten og understreke Marias plass som en del av den store helhet. Samtidig betyr det at konsilet ikke ønsker noen ytterligere dogmatisering av Marias privilegier.

Det prosjekt om Maria som allerede var utarbeidet og forelå til diskusjon må etter dette reduseres og omarbeides. Slik det forelå forekom det forøvrig lite akseptabelt for et stort antall konsilfedre, og en hel rekke motforslag var lansert. Et prosjekt støttet av hele det engelske hierarki var således offisielt blitt innlevert til drøftelse, i overensstemmelse med reglene for konsilets forhandlinger. Dette prosjektet tok langt større hensyn til Bibelen og den oldkirkelige tradisjon enn det foreliggende offisielle utkast fra den teologiske kommisjon. Diskusjonen om emnet er nå utsatt til nytt utkast foreligger.

RELIGIONSFRIHETEN

Selv om emnet ikke er blant de sytten bebudede utkast til diskusjon på kirkemøtet, vil det annet Vatikankonsil høyst sannsynlig ta opp religionsfriheten til behandling, og det er grunn til å tro at det vil skje allerede

EN
KONSIL-TEOLOG:
PATER
YVES
CONGAR

De teologiske eksperter (periti) har øvet og øver en meget stor innflytelse på konsilets avgjørelser, ganske særlig siden det forberedende teologiske arbeide ble gjenstand for kritisk debatt allerede under første sesjon. Teologer som *Karl Rahner*, *Hans Küng*, *M.-D. Chenu* og *Yves Congar*, er — både ved hva de har skrevet tidligere, hva de har publisert i tilknytning til konsilet og ved den innflytelse de øver i Rom som rådgivere og foredragsholdere — blant dem som idag virkelig former en opinion i kirkens episkopat, presteskap og legfolk.

Konservative krefter har flere ganger åpenbart søkt å bremse på deres virksomhet, men såvel Johannes XXIII som Paul VI har tydelig vist at de verdsetter den efter fortjeneste. Om den franske dominikaneren Yves Congar, som er en av den katolske økumenismes og kirkeforsknings pionerer, uttrykte paven nylig i en audiens at «han er en av de teologer som i størst grad har bidratt til konsilets forberedelse, og hvis tenkning settes høyst av konsilfedrene», og ved en annen anledning uttalte Paul VI: «Personlig har jeg lest alt han har skrevet». Oppmerksomme lesere av pavens taler vil da også der gjenfinne mange av de tanker som pater Congar nedla i verker som «*Chrétiens désunis*» (Adskilte kristne) og «*Vraie et fausse réforme*» (Ekte og uekte reform i Kirken), allerede mange år før konsilet var påtenkt.

i inneværende sesjon. Et fullt ferdig prosjekt, utarbeidet av Sekretariatet for Kristen Enhet, er under trykning.

Blant dem som mest aktivt har arbeidet for at dette emnet skal tas opp til drøftelse er hele det amerikanske episkopat. Dette fremgikk av en pressekonferanse som ble holdt i Roma forleden av den kjente amerikanske professor i statsvitenskap, jesuittpater John Courtney Murray, som selv uten tvil har bidratt ved utformningen av dette prosjektet. Pater Murray erklærte at katolsk teologi på dette punkt var håpløst foreldet, og redegjorde for den historiske utvikling som gjorde at tiden nå var moden for kirkemøtet til å ta standpunkt angående dette emnet.

I forrige århundre, sa pater Murray, var spørsmålet religionsfrihet altfor sammenblandet med den liberalistiske ideologi, som knyttet samvittighetsfriheten til en moralsk forkastelig relativisme. Kirken forkastet denne ideologien som et hele. Først mot slutten av århundret lyktes det Leo XIII å begynne å skille mellom de forskjellige prinsippene som lå til grunn for den liberalistiske

(Forts. neste side)

BLIKK på TIDEN

EPILOG

■ Vi vet ikke akkurat hvilken konklusjon universitetslektor (i psykologi) Erik Grønseth har trukket av den veldige opinionsbølge som kom i bevegelse etter hans ytringer i kringkastingen, om at der i folkeskolens øverste aldersklasser burde være adgang til å veilede i prevensjon. Sikkert er det visst i hvert fall at reaksjonene hos publikum, og det radioprogram som 4. november satte et foreløpig punktum for diskusjonen, nærmest artet seg som et massivt uttrykk for alliansen mellom fordomsfri kristendom og sunn fornuft. Ganske særlig var professor Johan B. Hygen's kloke og myndige radio-foredrag helt forbilledlig — hans saklighet og menneskekunnskap tør ved selve sin tyngde ha nådd meget langt ut over de bevisst kristentroendes rekke.

Som helhet frembød denne diskusjonen en fortreffelig anledning til å fastslå dimensjonene og verdiene i det kristne menneskesyn, i slående kontrast til en i våre øyne kort, famlende og ikke altfor ansvarlig tukling med unge og uferdige menneskers personlighetsutvikling.

Det bekrefter jo hva vi sist fastslo i denne spalten: Kristenfolket skal ikke straks fryktsomt styrte til med sine ramaskrik og sensurkrav overfor denslags utfordringer. Det gjør bedre i, positivt og byggende, å benytte utfordringen, til en desto sterkere fastslåen av ekte verdier. Det nevnte radio-programmet viser at det kan gjøres.

Som sagt vet vi ikke hva Erik Grønseth trekker for konklusjoner over sin tykke klipp-mappe. Til gjengjeld er vi ikke i tvil om vår egen: Selv en psykolog kan være så upsykologisk at han gjør bevisst hos tusener, nettopp det motsatte av hva han synes å ha tilsiktet.

KONSEKVENT

■ Den danske dramatiker og juristen Sven Clausen har etsteds skrevet en ironisk liten studie over hvordan meninger som ikke fremviser noen synlig innbyrdes logisk sammenheng, ikke desto mindre har en pussig tilbøyelighet til å opptre i knipper: Er en mann tilhenger av prylestraff i pedagogikken, er der gode sjanser for at han også avskyr abstrakt kunst og «ikke har noe som helst mot jøder, men...» Og omvendt: Går han i atomprotestmarsj, er der gode muligheter for at han også er tilhenger av hakeskjegggets gjeninnførelse, og at om han overhodet hylder noen teologiske anskuelser, turde de befinne seg blant de ytterst vage og «liberale».

ideologi. Samtidig begynte kirken å komme løs fra statskirkesystemet, og oppdage godene ved den sekulariserte stat, som satte alle trosbekjennelser på like fot.

I vårt eget århundre har dessuten kirken fått bedre anledning til å klargjøre hva den menneskelige verdighet egentlig innebærer, ikke minst ansikt til ansikt med de totalitære diktaturer. Først etter siste verdenskrig er spørsmålet blitt endelig avklart, og i pave Johannes' siste encyklika *Fred på jorden* ble religionsfriheten knesatt som en av menneskerettighetene.

Disse våre refleksjoner over de to grunntemperamenter som ofte gjør seg så påfallende gjeldende i folks livsanskuelser skyldes i øyeblikket et nummer av det Libertas-finansierte bildebladet «Nå» (2. november), som en av denne spaltens mange frivillige og hjelpsomme observatører har sendt oss. Hva en nå måtte ville frakjenne «Nå», og det er etter hvert blitt en god del, så har det konsekvens — på bare de to første sidene av det nevnte nummer greier det 1) å hylde som et lønnsomt (og følgelig positivt!) foretagende en norsk film som sikter forstemmende lavt og sikkert inn den dårligste smak, 2) ta pop-forflatningens parti mot dens kritikere, 3) sende en kaktus til en ligningssjef som har minnet om at skattesnyteriet har et visst omfang her i landet og at også utenom skatten har private næringsdrivende et ansvar overfor samfunnet, 4) slå ennå et handfast slag for den nye «harde» linje i norsk journalistikk som bladets redaktør Kjell Lynau, sammen med «Verdens Gang»s redaksjon, åpenbart synes det er ønskelig å innføre hos oss.

Det får man jo si er maksimal utnyttelse av spalteplassen!

Det siste punktet er tydeligvis, for å anvende et ganske uegnet bilde, en «hjertesak» for bladet. «Sensasjonen er sannhetens herold», forteller redaktør Lynau med uthevede typer, såvidt vi kan se uten noen mistanke til den ytterst tvilsomme aforisme. Og han utvikler tanken unektelig med mer pågåenhet enn smak og tyngende ansvar når han skriver:

«Det er pressens plikt og rett å finne stoffet der det er. Den som kommer først til mølla, får først malt. Kanskje noe kan bli galt i hastverket, kanskje kan tanken om «godt stoff» i noen grad ta overhånd. Det får så være. Vi får ta det med på kjøpet. Her gjelder det viktigere saker.»

En mer perfekt analyserende definisjon av maksimen «hensikten helliger midlene» (og som vi her for 1033. gang fastslår at jesuittene aldri har lært!) er det faktisk en god stund siden vi har lest. «Midlene» — det er blant annet slikt som å offentliggjøre en siktet persons privatbrev, publisere i løssalg og med sensasjonelt oppslag intimere betroelser fra folk som har stått ham særdeles nær, også når de egentlig ikke angår den sak han er tiltalt for, og før han er dømt.

Om «hensikten» er en politisk storm eller et innbringende salg, eller begge to i uskjønn forening, er her uvesentlig: Alle-rede ved bruken av slike midler bør folk med sunne instinkter tenke sitt. Hva vi da også tror de gjør.

SINT STOLPE

■ I «Morgenbladet» (2. november) har Erik Egeland, som den vel opplagte intervjuer, tydeligvis påtruffet en Sven Stolpe i fullt slag: I en samtale de to har om den svenske kultursituasjon singler det nemlig i knust porselen. Med en tydeligvis lenge oppspart hamme skildrer Stolpe hva han ser som forfall og under-menneskelighet i et kulturliv der den kristne impuls synes nesten bragt til taushet.

En strime av lys ser han ikke desto mindre i offentliggjørelsen av Dag Hammarskjöld's dagbok (se lederen i dette nummer), som han mener kan betegne et vendepunkt.

«Det ynkelige», sier han, «er at Hammarskjöld's bok ikke avvises. Var den blitt skrevet av, la oss si en biskop som Bo Giertz, ville den blitt prylt ned med skorpion-sveper. Den fører frem for verden akkurat de verdier — renhet, askese, offer, åndelig kamp — som man ellers håner og latterliggjør. Nu våger ingen å tilsvine Hammarskjöld. Han mottas med dype bukk, også av sine dødsfiender. Det er et ynkelig skuespill.»

Han siterer ett av Hammarskjöld's enkle dikt; gjengitt annetsteds i dette nummer, og kommenterer:

«Hammarskjöld gir en kristen livslære i klassisk stil. Han peker på menneskets plikt til å ofre også tillatte glede-mulig-

heter, for ikke å tale om temporær lyst, for hva som er høyere. Han gir en fryktinngyvende sterk kritikk av seg selv. Han preker omgivelse av selvet: «Sterk og fri, fordi han selv ikke lenger er...» Han peker på helliggjørelsens vei, som ifølge hans mening «i vår tid nødvendigvis går gjennom handling». Og han skriver: «Noen er utvalgt til å føres til den endelige overvinnelsens terskel, til offerets skapelsesakt, istedenfor den legemlige forening — i et lynnedslag av samme blendende kraft.» Han vet at Gud har gitt ham «denne oløslige ensamhet, for at jeg letteare skulle kunne ge dig allt». Han visste at prisen for livsinnsatsen er forsmedelse, og fornedrelsens dyp den opphøyelse som er mennesket verdig. Ett av de store ord i hans bok er dette: «Jag vet ej vem eller vad — som ställde frågan. Jag vet ej när den ställde. Jag minns ej att jag svarade. Men en gang svarade jag ja till någon — eller något. Från den stunden härrör vissheten att tillvaron är meningsfull, och att mitt liv därför i underkastelse har ett mål. Från den stunden har jag vetat, vad det är att «icke se sig tillbaka», att icke bekymra sig för morgondagen».

Og Sven Stolpe plaserer i skarpe ordelag det miljø hvor denne boken er dalt ned:

«I et kristent land vil Hammarskjölds bok virke velkjent — dens sprog er det klassisk europeiske, dens opplevelser er klassisk kristne. I den myldrende kraal som Sveriges kulturliv er forvandlet til, der «offer» og «renhet» er de mest stinkende blant alle skam-ord, er hans bok ufattelig og eksotisk. Den oppveier hele vår øvrige litteratur. Den kommer alene til å gi vår litteratur en ny retning, og efter min mening også til å bli en klassisk bok på alle sprog, et av tidens mest elskede verk.»

HIMMELEN OG BUSKASET

■ Vi har nå og da streift Aksel Sandemoses velskrevne hverdags-filosofierende epistler i bildebladet «Aktuell», det glimter av og til av rent gull i malmen, og bare gråstein er det sjelden eller aldri. Og om mange av dem er barndoms- og ungdomsminner, fengslende på sin måte, så hender det da også at han, uten omskrivninger, gir leserne et stykke av sin nåtid og sin reaksjon på den. Som nå at den aldrende dikteren er gift med en katolikk, og på en bakgrunn av mye nag til kirke og religion gjør en og annen ny erfaring bare ved å betrakte sine katolske stedbarn (14. oktober):

«Den vesle stedsønnen min, han heter Joachim og er fem år, var gått med moren sin opp i skogen for å se efter sopp. Noe efter kom gutten springende hjem fordi — som det viste seg — de hadde funnet uventet mye sopp og ikke hadde nok å bære i. Han trallet og sang mens han løp. Jeg har i det hele tatt en sikker kjensle av at han og de to eldre søstrene hans trives hos meg, — og sånt gjør jo godt i en gammel skrott. Jeg arbeidet med noe inne mellom trærne der han ikke kunne se meg og hadde nettopp funnet en gammel tennisball. Den kastet jeg efter ham slik at den plutselig hoppet avsted foran ham. Han tok den ikke straks, men så seg søkende omkring. Da han ikke kunne få øye på noen la han omsider hodet tilbake og så lenge opp i himmelen. Jeg ble så vart beveget da jeg skjønnte at når ikke noe menneske hadde kastet den ballen til ham, så var det gjort av den gode Gud. Men Gud var leken i dag og hadde gjemt seg da han kastet ballen ned til Joachim som grep den nu og løp syngende inn. En skulle jo ha takket, men når Gud gjemte seg, så.

I begynnelsen — og ennu for et år siden — forvirret disse barna meg, inntil det gikk opp for meg at jeg første gangen i mitt liv hadde truffet kristne unger, — ikke den selvglade kristendommen med sin folkehøyskolesvada, men troen på Frelseren som en lykkelig selvfølge, og slett ikke en bedehus-

tro med angst og bæven, men Frelseren som en venn en ikke fikk gjøre lei seg, — og han var aldri langsint. Nå, det er ikke noe for meg, jeg bare forteller om en beundringsverdig tone og form. Når småpikene som er ti og elleve år spør om de kan gå til skrifte neste søndag, ringer jeg og bestiller drosje, uten å fortrekke en mine, — og ungene kommer glade og hemmelighetsfulle hjem, alle syndene deres er lempet over på pateren, og mor har slett ikke lov å blande seg i det. Jeg undrer på hvordan jeg har fått passet mitt påskrevet av barna i skriftestolen (og betalt en drosje og et konditori i Arendal for det), men også jeg overholder spillets regler og spør ikke om noe. Jeg har jo dessuten helt fra tidlig ungdom sett littegrand skeptisk på altfor innbitte fritenkere som tenker fritt i sin tvangstroe. Ennu kan jeg gripe meg selv i, når jeg står og ser ut mot skogen en stille natt, — at kanskje, kanskje —.»

Hvorfor trykker vi nå dette? Ikke bare fordi det er underfundig og menneskelig skrevet. Heller ikke fordi det markerer noe meningskifte hos Aksel Sandemose, det gjør det nemlig slett ikke. Straks efter faller han vitterlig tilbake i sin vanlige populær-rasjonalisme når det gjelder å forklare troens opphav og seiglivethet blant menneskenes barn. Snarere måtte det vel være som en liten vekker til både prester og andre om hvordan det menneskelige, det *altfor* menneskelige, ved kirkens liv kan stenge et menneske ute. Sandemose skriver nemlig også i den samme epistel, og her røber vel voldsomheten bitre barndomsminner:

«Kunne det noen gang blitt til en tro, så fordervet iallfall lærere og prester det for meg før jeg var kommet ut av barne-skolen. Finnes det et helvete, hva det utvilsomt ikke gjør, sitter de som oppfant statskirkene på første benk, og kirkeministrene har losjeplass ved Djevelens svarte messe. Men dessverre kommer vel ikke de heller noen steder.»

Det hender at diktet er større enn dikteren vet. For litt uforvarende er det vel når Sandemose her gir oss et bilde vi visst sent vil glemme: Et barn som leker og synger under en åpen og gavmild himmel, en aldrende mann som står skjult i et buskas og tenker bittert på helvete.

Frater Candidus.

DAG HAMMARSKJÖLD:

SVARET

*Vägen,
du skall följa den.*

*Lyckan,
du skall glömma den.*

*Kalken,
du skall tömma den,*

*Smärtan,
du skall dölja den.*

*Slutet,
du skall bära det.*

*Svaret,
du skall lära det.*

«Mer visjon i oppvasken -»

BRITA PAUS NY FORMANN I LEGMANNSRÅDET

Legmannsapostolatet er høy-aktuelt. Både teologisk og praktisk har Vatikan-konsilet gjort en rekke problemer omkring legfolkets plass og oppgave i Kirken akutte, og på lengre sikt vil utvilsomt de årene vi nå gjennomlever komme til å betegne et historisk vendepunkt i verdenskirken når det gjelder legmannens selvforståelse og innsats.

Mangt vil nødvendigvis arte seg anderledes hos oss, hvor vi lever i et lite minoritets-miljø, uten den massevirkning en finner på kontinentet. Men oppgavene er ikke mindre viktige for det. At en dyktig og energisk kvinne nylig er valgt til formann i Legmannsrådet, er visst et tidenes tegn, selv om Kirken da alltid har visst å kalle på kvinnenes ansvar og innsatsvilje.

I dette telefon-intervjuet sier fru Brita Paus noen ord til «St. Olav»s lesere om rådets oppgave.

Brita Paus hører til dem som rekker det utrolige. Det heter jo, at vil en ha noe gjort, skal en henvende seg til en opptatt person — setningen er grusom, men sann. Og mange har henvendt seg til fru Paus, og har fått ting gjort. Vår telefon innhenter henne på Fransiskushjelpen, som også nyter godt av hennes tid og krefter.

Den tilliten som gjorde henne til formann, ønsker hun ikke å kommentere, men hun understreker at hun har fått tre nye medarbeidere i rådet: *Aimée Wedset, André Bongard og Sr. Helene-Margrethe O. P.*

— Si litt om Legmannsrådets målsetting, fru Paus — vi er ikke sikker på at den står videre klart for mange.

— Katolske kristne her i landet står jo engasjerte i vidt forskjellige miljøer og sektorer av samfunnslivet, og også på det kirkelige plan er virksomhetene heldigvis mange. Det er naturlig at vi har en instans, som på vårt bispedømmes plan

bevarer oversikten og aktivt øver en forenende innflytelse. Dette *enhetsarbeidet* står for meg som det viktigste — vi ønsker på tvers av de mange aktiviteter å skape og fremme den enhet som gjør legfolket til ett og samme «folk» og forener det med geistligheten i en felles omsorg for Kirkens liv hos oss. Her er så mange ubrukte krefter — mange av dem kunne forløses dersom *følelsen* av enhet ble styrket.

— Konkrete tiltak?

Fru Paus småler avvergende — sakene er enda under diskusjon og slipper ikke ut av sekken i øyeblikket, men hun antyder at blant annet de pedagogiske problemer som katolske barns særstilling kan skape, har vakt Rådets interesse. Her kan vi vente ett og annet initiativ.

— Dere skulle vel ellers ikke akkurat mangle stoff til dagsordenen?

— Nei, det skal være visst. Det er på tide at vi på katolsk hold tar våkent opp

de mange livsviktige spørsmål som fremlegges i kringkasting og presse og klarer for oss selv og lever på. Siden krigen har vi vært på full marsj ut av den overbeskyttede, lukkede mindretalls-ghetto katolikker levde i før — det må fortsette. Vi må oppdage alle de gode grunnene vi har til å være mer utadvendte i et samfunn som vårt.

— Har De en hilsen, fru Paus, til noen særlig gruppe innen legfolket?

— Ja — jeg har en ubetvingelig lyst til å si til husmødrene: Søk litt mer *visjoner*, midt oppe i all oppvasken! Det er så fortvilende farlig at nettopp vi for-taper oss i detaljer som forblir *bare* detaljer — da risikerer vi at kjærlighetsdimensjonen over våre liv og vårt virke fordufter. Vi må prøve å «tenke stort» — vi har jo et utgangspunkt for det. Vi må få med *spenningen* ved å være menneske og kristen i en tid som vår!

LITTERATUR

Anti-materialisme

W. Heitler: Mennesket og den naturvidenskapelige erkjennelse. 117 s.

Carl Høegh: Om vår erkjennelses grunnlag. 36 s. Begge: Servolibris, Oslo 1963.

Efter at Aasmund Brynildsens betraktninger over Teilhard de Chardins liv og verk (se «St. Olav» nr. 13) er utkommet, har vi fått to nye bøker i Servolibris-serien. Den ene er en oversettelse fra tysk, den andre en rekke korte betraktninger av Carl Høegh om vår erkjennelses grunnlag. Walter Heitler, som er født i Tyskland i 1904, er spesialist i teoretisk fysikk. Da Hitler overtok makten, reiste han fra sitt fedreland og virket dels i England, dels i Irland. Fra 1949 er han professor ved universitetet i Zürich.

De to bøker hører i den grad sammen at det forord som Høegh har skrevet til Heitlers bok, også danner, om i en litt bearbeidet form, det første kapittel i hans eget verk.

Servolibris arbeider målbevisst: Det gjelder å formidle for et norsk publikum tidens filosofiske oppgjør med naturvitenskapens åndelige imperialism. Karakteristisk er en uttalelse av Heitler (s. 113): «Troen på et mekanistisk uni-

vers er en moderne overtro.») Det er denne overtro der skal slås hull på.

Det er ikke tvil om at vår tid for alvor har tatt opp kampen mot det snevre materialistiske livssyn som har vært det fremherskende i vår kulturkrets i de siste tidsaldrer. Denne kamp er absolutt nødvendig for å frigjøre tanken fra en tvangstrøye. Servolibris bidrar til å føre denne kamp på norsk grunn, og det er i høy grad nyttig. Det siste ord er imidlertid langt fra sagt i denne debatt. Foreløpig gjelder det å samle de bidrag som kan belyse saken fra alle kanter.

Ved bedømmelsen av slike verker må man alltid holde seg to ting for øyet. Man skal for det første være på vakt overfor enhver skjult dualisme som måtte snike seg inn: materialismen blir ikke overvunnet ved idealisme, selv om denne siste opptrer aldri så dyktig forkledd. Og for det annet: Om naturvitenskapene ofte famler, har man ikke lov til å utnytte denne usikkerheten for ut fra den å postulere en høyere virkelighet: det naturvitenskapelige system er høyst sannsynligvis ut fra sine forutsetninger et lukket system, som hviler i seg selv. Det er selve den naturvitenskapelige problemstilling som isolerer et område fra helheten, men innenfor denne problemstilling vil man aldri kunne finne noe hull som åpner adgang for fruktbare ikke-naturvitenskapelige betraktninger.

A. Raulin.

Lettbent

Louis de Wohl: «Adam, Eva og Aben». Pauluskredsens forlag 1963.

I en mengde små kapitler imøtegår forfatteren alminnelige innvendinger mot kristendommen og tar for seg problemer med tilknytning til den, f. eks.: «Den upopulære arvesynd», «Jeg vil hellere i skoven» og «Selvmord». Der står mange riktige og viktige ting om disse og mange andre emner, ofte sagt på en ny og overraskende måte. Boken er imidlertid svært overfladisk og jeg vil anta at en ikke-troende leser — som boken først og fremst er beregnet på — vil bli irritert over den noe bråkjekke tonen og ha vanskelig for å finne gullkornene. Kapitlene «Adam, Eva og Aben», «Mod tolerancene» og «På andre planeter» er av tvilsom verdi.

Noen typiske smakebiter: «Og hva Bibelens tidsregning angår, så har vi længe vidst, at den ikke må tages bogstaveligt. Beviset herfor? Jesus betegnes som Davids søn. Men David levede mere end syv århundreder før Jesus og var ikke hans fader men hans stamfader.» — «Der eksisterer stadigvæk folk, der benægter, at mennesket har en fri vilje. Naturligvis gør de det ikke med vilje. De benægter det — i følge deres egen teori — fordi de er nødt til det.»

«Men for djævelen kunne der ikke ske noget bedre, end at den idé blev utbredt, at han slet ikke eksisterede. Man er fristet til at tro, at han selv med omhu og iver har utbredt den.»

Bortsett fra de omtalte irritamenter finnes der da også en del å glede seg over i denne boken.

L. N.

JULEHEFTET

«Kimer I klokker»

ER UTKOMMET

INNHOOLD:

JULENATT

Av Andreas Gryphis. I norsk gjendiktning ved Kristen Gundelach.

HAN SOM FORVANDLET VERDEN

AV I.H.K.

I VESTERVEG TIL FÆRØYANE

Av Alf Høgh.

PIACENTINSK SKISSE

Av Sølvi Maria De Monti-Harlem.

MARIU VISA — færøisk folkevis

Fritt oversatt av Alf Høgh.

NORVEGIA SACRA: Erkebiskop Arne Vades hyrdebrev

Av Erik Gustavsen.

TO GANGER JOHANNES XXIII PÅ PETRI STOL

Av Ivar Hansteen Knudsen.

AMERIKAS «HELLIGE LAND»

Av Julie Maria Sopp-Colbjørnsen.

DEN GODE HYRDE

Omslagsbilde i farver etter nederlenderen Gerard David (1460—1523).

Trykt på kunsttrykkpapir. Pris kr. 4.—.

ST. OLAV FORLAG, Akersveien 5, Oslo.

DOMINIKANERINNENES

BASAR

avholdes på

Sankta Katarinahjemmet

Gjørstadgt. 8

fra lørdag 23. nov. til og med søndag 8. desember

Åpent hver dag fra kl. 12.

NORSK TEATERFORESTILLING KL. 19.30:

«JUL PÅ TORGET»	Lørdag	23. november
av Henri Ghéon.	Søndag	24. »
	Onsdag	27. »
	Tirsdag	3. desember
	Torsdag	5. »

FRANSK TEATERFORESTILLING KL. 19.30:

«Le petit monde de La Fontaine».	Tirsdag	26. november
Pot-pourri.	Fredag	29. »
	Søndag	1. desember

MUSIKKUNDERHOLDNING KL. 19.30:

Pianisten Ole Henrik Moe Onsdag 4. desember

BARNEFORESTILLING:

DUKKETEATER	Søndag	24. november	kl. 12.30.
	Lørdag	30. »	» 17.00.

TREKNING:

Søndag 8. desember kl. 20.

Underholdning.

UTLODNING BUFFET TOMBOLA

JULEGAVER TIL SALGS

GRAMMOFONPLATER

Meget godt tvalg av

1. LITURGISK MUSIKK: gregoriansk, bysantinsk, jødisk etc.
  2. MODERNE KIRKEMUSIKK.
  3. FOLKEMUSIKK: autentiske opptak fra alle deler av verden.
  4. KLASSISK MUSIKK: middelalderens, renessansens og barokkens mestere spilt på historiske instrumenter.
  5. JULEMUSIKK. Noen virkelig fine juleplater.
- Stensilert liste sendes ikke ut i år, da lageret skifter for fort. Men skriv og be om fortegnelse over plater i den gruppen som særlig interesserer.

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo 1. - Tlf. 42 31 70

UTLANDET

SMÅNYTT FRA KONSILET

Under diskusjonene om legfolkets stilling i Kirken uttalte den belgiske primas, kardinal *Suenens* ønsket om at representantene for det katolske legfolk på konsilet, hvis status er *auditores*, dvs. «tilhørere», spiller en virkelig aktiv rolle i forhandlingene, at deres antall økes og at kvinnene, «som utgjør 50% av menneskeheten» og ikke minst ordenssøstrene, som teller en og en halv million mennesker i Kirkens tjeneste, blir virkelig nærværende i det II. Vatikan-konsil.

En av de italienske biskoper, Mgr. *Ruotolo* ønsket at Kirken, blant annet ved å grunnlegge særlige institutter, åpnet muligheten for en bedre religiøs utdanning av legfolket, og at kurien ble utvidet med en særlig kongregasjon (ministerium eller regjeringskontor) for legfolkets problemer. I diskusjonene har ellers mange av konsilfedrene understreket «det alminnelige prestedømme» i Kristi kirke: At enhver døpt kristen har en prestelig gjerning i sitt liv og sitt miljø.

Den britiske erkebiskop *Roberts*, en av konsilets mest ukonvensjonelle og frittalende skikkelser, ga nylig en pressekon-

FORTVILT KATOLSK FAMILIE

med lite barn er uten hus. Søker gammel leilighet uten innskudd. Gjernerne oppusning. Henvendelse til Dominikanerne.

BARNEVAKT

Dominikanerne minner om, at der under høymessen kl. 10 i St Dominikus kirke er anledning til å «parkere» mindre barn i søstrenes varetelt i prestegården.

feranse, der han i friske vendinger uttalte ønsket om at en — etter skandinavisk forbilde — fikk «ombudsmenn» i Kirken: Instanser som effektivt kunne ta seg av «den lille manns sak» overfor et byråkrati som *kan* komme til å gjøre ham urett, eller glemme ham i en eller annen mappe eller arkivskuffe, enten det gjelder forholdet til sentral-kurien i Rom eller til den lokale biskopelige administrasjon. Ikke minst henviste han til de urimelige forsinkelser i mange ekteskapsaker, der de implisertes livsmot og velferd kan bli underlagt et altfor langsomt virkende juridisk system. Mgr. *Roberts* uttalte seg også meget friskt mot den type læretukt som utøvdes av Det Hellige Officium, hvis metoder etter hans mening sårt trengte til både reform og modernisering. Spørsmålet vil bli aktuelt igjen, når problemet om biskopenes jurisdiksjon — ett av denne sesjons mest brennende — kommer opp til debatt.

Et stadig tilbakevendende tema i debattene har vært *fattigdommen* — Kirken må tre frem for en verden som vår, med omsorg og respekt for de fattige og selv berøvet sin rikdom.

KATOLSK INFORMASJON

Skriv etter prospekt.
P.boks 3664 - Oslo 1.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30 i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag
unnatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

Husk

Bladet **ST. OLAV**

selges i:

Grundt Tanum Bokhandel
Universitetsbokhandelen
St. Olav Bokhandel
alle Oslo.

Løssalg kr. 1.—.

NYHET:

CECILY HASTINGS: Kjernepunktet i katolisismen, oversatt fra engelsk av G. Wicklund-Hansen. Hf. kr. 4.75.

Noe å lese — noe å gi bort!

ST. OLAV FORLAG, Akersv. 5, Oslo
Tlf. 42 31 70

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Hammerfest
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Tromsø
St. Theresia kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Trondheim
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke,		
Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

Den 28. oktober stanset konsilet sine forhandlinger og viet dagen til å minnes i takknemlighet og forbønn Johannes XXIII, som for 5 år siden ble valgt til pave. Pave Paul VI leste en *dialogmesse* i St. Peterskirken, og gikk etter messen bort til familien Roncalli, pave Johannes' slektninger og trykket hver av dem i hånden.

På vegne av 147 amerikanske biskoper ba forleden biskop *Tracy* av Baton Rouge om at det annet Vatikankonsil måtte vedta en utvetydig fordømmelse av rasediskrimineringen. I det utkast som forelå til

diskusjon, ble det talt om menneskenes absolutte likhet uavhengig av nasjonalitet eller stilling i samfunnet. Riktignok er den katolske kirkes stilling til raseskillet fullstendig klar, men de amerikanske biskopene ønsket allikevel at også den rasemessige likhet uttrykkelig ble nevnt i teksten. Dette ville ha internasjonal rekkevidde og være til støtte for rasediskrimineringens ofre, sa biskopen. Hans eget bispedømme ligger forøvrig i «The Deep South», i et av de vanskeligste områder i de amerikanske Sydstater, hvor det ofte er vanskelig å få de forøvrig temmelig

fåtallige katolikker til å akseptere kirkens syn i dette spørsmålet.

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK
Andresen & Müller

Mek. verksted — Blikkeballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings- og lesesentrum.

Åpent hverdager
kl. 10—13, 16—20.
Lørdag kl. 10—12.30.

Gode Bergens-firmaer

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482
BERGEN

Våre bekjente Myhre Heiser leveres over hele landet.

JONAS MYHRE
BERGEN

JONAS MYHRE A/S
OSLO

A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN - OSLO

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Solheimsgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

Deres gullsmed fører
Slektsølv

Theodor Olsens Efff.
JUVELER SMASTRANDGT 4
BERGEN

NYGÅRDSGT. 4

All slags skadeforsikring

ERLING KRAGE A/S
PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen
Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning
TORNØEGÅRDEN - BERGEN

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN
Pølse- og hermetikkfabrikk
Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S
Bakeri og Konditori
Drammen

TYRILYS $\frac{1}{8}$ TYRI FABRIKKER
Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

TAKK

for kontingenten 1963 som mottas daglig. Alle som IKKE har fått tilsendt innbetalingskort separat i posten nå, har betalt sin kontingent tidligere i år — til stor glede for bladet!

Vennligst husk å gjøre oppmerksom på adresseforandringer, og å skrive abonnentens navn tydelig på talongen.

ST. OLAV eksp., Akersv. 5, Oslo.

Postgiro 153 21, bankgiro 3965/163.

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

HØYESTERETTSADVOKAT
GEORG LOUS
DRAMMENSVN. 4 - OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Over til Kombinert!
Forsikringen som gir den beste
beskyttelse når skader inntreffer.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

WISBECH

AKTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Melitta

KAFFETRAKTER
og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

SØREN HANSSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

75. ÅRGANG

---

30. NOVEMBER 1963

A V I N N H O L D E T :
TRE SKUDD I DALLAS (LEDER) - HVA ER EN «RELIGIØS»
FILM? - VENTER VI PÅ EN ANNEN? - KONSILREPORTASJE
BLIKK PÅ TIDEN - LITTERATUR

NR
23

NESTE NUMMER UTKOMMER 21. DESEMBER 1963